

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง รูปแบบท่วงท่าลีลานาฏศิลป์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ ๑
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาษาท่า
 เป็นการนำท่าทางและสีหน้าที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น คำพูด กริยาอาการ อารมณ์ ความรู้สึก มาปฏิบัติเป็นท่าทางนาฏศิลป์ไทยที่มีความหมายแทนคำพูด ให้สอดคล้องกับจังหวะ เพลงและการขับร้อง

ภาษาท่าทางนาฏศิลป์แบ่งตามที่มาได้ ๒ ประเภท ดังนี้

- ภาษาท่าที่มาจากธรรมชาติ เป็นท่าทางที่ดัดแปลงมาจากท่าทางตามธรรมชาติของคนเรา แต่ปรับปรุงให้ดูสวยงามอ่อนช้อยมากยิ่งขึ้น โดยใช้ลักษณะการรำรำ เบื้องต้นมาผสมผสาน
- ภาษาท่าที่มาจากการประดิษฐ์โดยตรง เป็นท่าทางที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้เพียงพอใช้กับคำร้องหรือคำบรรยาย ที่จะต้องแสดงออกเป็นท่ารำ

แบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ ภาษาท่าที่ใช้แทนคำพูด ภาษาท่าที่ใช้แทนกริยาอาการต่างๆ ภาษาท่าที่ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกภายใน

- ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่ใช้แทนคำพูด เช่น เรา เธอ ท่าน ปฏิเสธ เรียก ไป ที่นั่น ที่นี่ เจริญรุ่งเรือง สวยงาม เป็นต้น
- ภาษาท่าทางนาฏศิลป์อริยาบทหรือกริยาอาการเช่น ท่ายืน ท่าเดิน ท่านั่ง เป็นต้น
- ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ เศร้าโศก อายรัก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่สื่อถึงท่าทางของสัตว์เช่น นก ม้า ไก่ ครุฑ ลิง ควาย กวาง

หลักการตีบท

- การคิดท่ารำเพื่อตีบท ต้องเลือกคำสำคัญของวรรคเพลง
- สามารถคิดท่ารำที่แสดงความหมายได้เอง โดยเริ่มคิดจากท่าทางธรรมชาติที่สื่อความหมายก่อน และนำทำนาฏยศัพท์เข้ามาดัดแปลง ให้กลายเป็นท่ารำ

